

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy i hasáhos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyilttér sora 25 kr.
Bélyegdíj minder hirc.écmél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvmd-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Királyi válaszok.

Ha összehasonlítjuk megyénk mai nemzeti-ségi viszonyait az egy-két évtized előttiakkal, — nagy különbséggel találkozunk. Az ellentétek élet, mely azelőtt egyformán sebzett egyik mint másik részen, megcsiszolta a békülékenységet szelleme s főleg az egymást megértés. Évek óta se megyénkben, se városunkban nagyobb nemzeti-ségi surlódásoknak nyoma sincs; lehet, hogy azért, mert talán ez idő szerint hamu borítja a még mindig izzó parazsat, vagy mert napról-napra jobban megértjük egymást, — megértik a nemzeti-ségek mivel tartoznak ez országnak, ahol teljes szabadságot élveznek nyelvük, vallásuk istápolása stb. tekintetében.

Mi az utóbbit merjük erősen hinni; oda mutat több jelenség, hogy megyénk nemzeti-ségi békéje ez idő szerint, de a jövőre sincs veszedelmek kitéve; egy legközelebbi példája ennek a zombori polgármester választás, hol pl. a szerb-ség nagy és tekintélyes része is örömmel rendelte alá — speciális kívánságait — a város köz-javának.

S míg nálunk, hogy úgy mondjuk, nemzeti-ségi szélesend uralkodik, addig — sajnos hazánk többi részében épen ellenkezők a jelenségek, úgy hogy királyi szavaknak kell itt immár közbelépni. A király nyilatkozata, úgy az, amit a nemzeti-ségeknek, mint az, amit a kath. klerusnak mondott, — nagy horderejű.

Magyarország az anyagi megerősödés, a nemzeti vagyonosodás és a szellemi emelkedettség útjain feltartóztatatlanul halad előre. Oly vívmányokat, oly alkotásokat mutathat fel, a melyekről csak kevés idővel is ezelőtt még álmodni sem mertünk. De mert a földön sem tökéletes nyugalom, sem tökéletes boldogság teremtett lénynek vagy intézménynek osztályrészül nem juthat, a fejlődéssel és a gyarapodással együtt növekedtek a veszedelmek is, támadtak az állami eszmének, a nemzeti szuverenitásnak ellenségei, a melyek eddigelé csak lapangva tenyésztek, de most a kifejlődés és liberalizmus korában multhatatlanul felszínre bukkantak. Az egyházi-politikai reform s nemzeti konszolidáció az a két szikla, a mely közé az egyenletlenség és féltelenség hullámai fel-fel csapnak; ezek azok a nagy irányelvek, a melyek

a magyar állam politikai érettségét és nagyságát szolgálják s a melyek ellenében a felekezeti túrelmetlenség s a nemzeti-ségi széthúzás harcot indított, támogatván mind a két hazafiatlan törekvés némely ellenzéki politikusk önző hatalmi érdeke s párt buktató célzata által.

Épen kapóra jönnek tehát a koronás király szavai Desseffy a csanádi püspökhöz a boros-sebisi tisztelgés alkalmával:

„Nem kétlem, hogy a klerus szent hivatásának megfelelően e vidéken is ápolni fogja a népességben a vallási nyugalmat és a békés egyetértést felekezeti és nemzeti különbség nélkül.“

A magyar államnak egyik veszedelme bja a nemzeti-ségi széthúzás, s pedig annál veszedelmesebb, mert a jelen időben félős, hogy az egyházi-politikai program megbuktatása céljából szolgálásokat tevén a gör. kath. és gör. kel. klerus a kath. egyháznak, viszont cserébe növekedhetik intenzitásában az az akció, a mit legtöbb helyt az egyházi-politikai koronás program elitélésevel együtt indítanak meg a nemzeti-ségi egyházi férfiak, tüntetvén egyszersmind a nemzeti egység s a magyar állam eszméje ellen is. Nagyon is helyén valók tehát az intelmek, a melyeket a király a nagyváradi gör. kath. püspöknek, Pávelnek adott, a ki maga is a hazafiatlanság vádjá alatt áll; de egyuttal a legelső magyar ember parancs-szava a tulzó nemzeti chauvinizmusnak is szól, hogy óvakodjék a békétlenséget s az egyenletlenséget szítani, s utcai botrányokat provokálni. E királyi szavak így hangzanak:

„Remélem, hogy teljes odaadással fognak azon működni, hogy a honpolgárok vallás- és nyelvkülönbség nélkül szoros összetartásban és kölcsönös egyetértésben nyugodtan élvezzék a béke, haladás és jólét áldásait, mert amint egyrészt üres jelszavak hangoztatása, tulzó chauvinizmus és kárhözvont utcai kihágások távol állanak az igaz hazafiságtól, úgy másrészt hazafias kötelesség és az összes honpolgárok valódi érdeke követeli, hogy a békés egyetértés a nemzeti-ségek között, valamint az ország alkotmányának és törvényeinek tiszteletben tartása mindenütt, különösen e vidéken, gondosan ápolassék és biztosítsassék.“

S ha már világosan érthető parancsot foglal magában, hogy a nemzeti-ségek tartózkodjanak az oly alkotmányellenes törekvésektől, minő volt

az a botrányos és hála Istennek kudarcot vallott bécsi zarándok-ut Rác vezetése mellett s aminő volt annak a memorandumnak a tartalma, irány-eszméje, úgy még félremagyarázhatatlanabban nyilatkozik meg a királyi parancs a gör. kel. püspöknek, Metianunak adott intelemben:

„Remélem és elvárom, hogy befolyásuk által hűveiket távol fogják tartani azon ártalmas igaztársoktól, amelyek némely vidékeken a nép félrevezetését célozzák; mert habár nyelvük nem ugyanaz, minden nemzeti-ség, a más nemzeti-ségekkel való békés egyetértést fenntartani, valamint a törvényeket és az ország alkotmányát egyformán tisztelni tartozik s csakis ily uton érhetik el valódi érdekeik és jólétiük biztosítását és fejlődését.“

Tehát tartoznak az egyháziak ápolni a vallási nyugalmat felekezeti különbség nélkül, tartoznak oda hatni, hogy minden izgalom és izgatás a népnél kerültesse s tartozik minden állam-polgár egyformán, nyelv s nemzeti-ség különbség nélkül, tisztelni az ország törvényeit s az ország alkotmányát.

Mély értelmű, igaz, fenséges királyi szavak.

Értekezlet a polgármesteri szék ügyében.

Sándor Béla főispán — mint mult számunkban is említettük — e hó 13-ára, szerdára értekezletre hívta össze a városi bizottsági tagokat.

D. u. 4 órakor a meghívottak igen nagy számban, mintegy 60-an jelentek meg a főispán lakásán. Sándor Béla melegen üdvözölte a megjelenteket s előadta azt a célt, a mely miatt az értekezletet egybehívta. Igen szép szavakban emlékezett meg dr. Csíhás Benőnek, a megboldogult polgármesternek érdemeiről s azután előadta, hogy épen ilyen előd után mennyire kívánatos, ha közös megegyezéssel és egyértelműséggel alapodnak meg a tagok egy oly személyben, a ki mindenben méltó utód lenne. Ezen fontos tárgyban óhajta a bizottsági tagok véleményét kikérni és meghallgatni.

A főispán után Széchényi József, törvény-széki elnök emelt szót. Ő a polgármester halála után mindjárt az első pillanatban arra gondolt, hogy a megürült állást a városi tanács tagjainak egyikével kell betölteni. Miután azonban ez nem

A „BÁCSKA“ tárcája.

Bucszól, oh nyár!*)

Bucszól, oh nyár! Vedd fűjő bucsúmat,
Oh, vedd e dalt, — szívemből zeng feléd.
Közleg az ősz; első szellői fűnek,
Lerázva fűim egy-egy levelét.
Felhők sietve mennek át az égen,
Meg visszajönek, könnyet ontani.
— Nyugalmat vesztett nyár felhőikepen
Szállongnak leltem gondolatjai.

Alig hogy kelt a nap tavasz-világa,
Már vesztí fényét, melegt a nyár.
Alig kelt leltem érzelm-világa,
S kihűnyva ennek fényes napja már?
Alig volt gazdag szépségben, tökélyben,
S már szerte gyérül fű, levél, virág.
Eszményeimnek oh még alig éltem,
S már elveszítsem, mint lombját az ág?

Elveszszem az, mit szőtt a gyermek-álom,
Mit már a bölcső dalba ringatott,
Mi égi himet vont az ideálon,
Mi az ifjúnak szárnyakat adott?
S mit bántalmadtól, zord előítélet,
A férfi lelke megőrizhetett?
Oh, elveszítsem egy küzdelmes élet
Egyetlen kincsét: a költészetet?

Tavasz szelíd virági, merre vagytok?
Eltűnt a jácint, el az ibolya.
Mezők díszei, hátra mit se hagytok?
Hol a kalásznak égszín mosolya?
S im: vigaszképen még virít a rósa,
— Még lángol a nap fenn a kék égen —
De már kedv nélkül, hanyagul szétszórvva
Az ősz virági nyílnak, hidegen.

*) Megjelent a „Fővárosi Lapok“ 1892-iki évfolyamában.

Eltűnni fog hát bennem is, mi égi?
Elveszni mind, ha eljő majd az ősz?
És nem fogok már lelkesülni, égni,
Ha az mi szép, mi eszmény, újra győz?

Elnémul a dal s szárnyaszege telkem
A föld hideg porába visszahull?
— Bucszól, oh nyár, — nem költészetem, nem,
A tél jégkeblén mig egy szikra gyúl!

Dömötör Pál.

UTAZÁS A FELVIDÉKEN.

Írta: Kajabusz.

Én a „három arany cipő“ közül az egyiket színről-
színre láttam, bejártam vidékét, sok gyönyörűséggel
néztem kéklő fejére, „vadvirágos tövénél“ akárhányszor
ittam a hegy lejté, erdeiben a dalos rigót, falvaiban a
dalos leányt hallgattam szeretettel, élvezettel.

Mert hát „három arany cipő“-nak nevezi a tótság
a Tátra, Fáttra, Mátrát. Ezek közül a Mátra nekem
gyermekkori ismerősöm. De a másik kettőt sohasem
láttam. Pedig már a tengert is megjártam. Azonkívül
úgy emlékszem, hogy minden évben szoktam e lap ol-
vasó közönségének kedveskedni (??!) egy utarajzzal.
Hogy ezt megcselkedhessem, nem kímélve költséget,
utazom mindeu nyáron. Aztán meg szeretem ezt a földet
a Kárpátoktól Adriáig kimondhatatlanul. Ohajtanám ismerni
hegyeit, rónáit, minden zegét, zugát. Azt hiszem, sehol
a világon nem sít oly forrón s mégis oly édesen a nap,
mint itt. Mikor járom árnyékos mezőt, réteit, völgyeit,
hegyeit, valami szent elragadtatás tölti el egész valómat,
hallom ennek a jó földnek, ennek az édes anyának a
szíve dobogását. Meri van neki szíve, ha nem volna:
nem nőhetnének belőle virágok.

Tehát egy felvidéki utazást kellett végrehajtanom.
Igaz, hogy más oka is lehetett ennek az utazásnak, de
hát az nem tartozik az olvasó közönségre.

Miután minden zóna Budapesttől számít, onnan
kell elindulni. A Hatvanig tartó ut olyan egyhangú, talán
unalmas is, mert sokszor megutaztuk. Hatvantól Fülelig

már szép változatos vidéken járunk, de ezt leirtam
ezelőtt három évvel a „Legkiecsőbb Borsódban“ című
tárcaikkben. Annál fogva most Fülektől vezetem a nyájas
olvasót föl, messze az ország széléig, közel a másik
„arany cipő“-hoz.

Füleken nagy pályaház s óriási forgalom van, de
az nem tartozik én rám. Jobban érdekelnek a vár romjai,
melyek egy szabadon álló csúcson emelkednek. Hatalmas
erőd lehetett ez a Füle, részben a szikla bástyafalakat.
A törökök 1553-ban vették be először Füleket és pedig
árulás folytán, melyről Beza krónikája így emlékszik
meg: „Volt azonban a fellegvárban egy fogoly szerencsen,
kit mint szolgát használtak s ki a szemetet s efélet a
vár kis ablakain ki szokta hányni; ez áruvá lett és egy
ilyen kis ablakon a törököket bebocsátotta.“ 1593-ban
Tiffenbach Kristóf vette vissza tőlük. Maga a város haj-
dan kőfallal körülkerített s pompás uri lakásokkal ékes-
kedő város volt. Ami elhíhet, mert Heves, Nógrád, Pest
vármegyék itten tarták gyűléseiket.

Az a személyvonat, mely Pestről 9 órakor indul,
egy és két óra közt van Füleken. Itt kell tehát ebédelni,
mely szánalommal tekintvén arra a „bolygó“ krumpli
garnérungra, mely tizenháromszor volt már fölmelegítve,
annál fogva ötféle színt játszik.

Innét rónavidéken megyünk Losoncra, de úgy kell
képzelnünk a rónát, hogy annak hegy a rónája köröskörül.
Ez a Losonc igen régi város, kies, lapályos térségen
fekszik. Legrégibb épülete a ref. templom, melyet Lo-
sonczy Lambert nádor építtetett 1128-ban. A reformá-
tusok 1590-ben foglalták el s ma is bírják. A Tugár és
a Losonc nevű patakok öntözik agyagos, terméketlen
határát. Sok viszontagságot állított ki ez a város a mult
időkben. Amit Giskra cseh vezértől szenvedett, az még
tűrhető volt ahhoz a vandalizmushoz képest, melylyel a
muszkák bántak vele 1849-ben. Teljesen elharmasztották
a szegény várost. Leírom ezt a szomorú katasztrófát
hiteles forrás után.

1849. évi aug. 1-én körülbelül 90 orosz vonult
be Losoncra. A velük volt tiz tiszt a fogadóban, a
legénység pedig a kenyérárus sátorokban kezdett reg-

volt lehetséges, nagyobb örömmel üdvözlő azt a törekvést, hogy a polgármesteri székbe Schlagetter Gyula, vármegyei főjegyzőt válasszák meg. Olyan ember kell, aki ért a közigazgatáshoz s e mellett társadalmi tekintélyénél fogva is alkalmas. Mindezek és még más kiváló előnyök meg vannak Schlagetterben, a miért is nemcsak hogy a maga részéről szívesen hozzájárul Schlagetternek a jelöléséhez, hanem az értekezletnek is melegen ajánlja.

Széchenyi után dr. Grüner Samu szólalt fel hasonló értelemben. Neki sincs kifogása Schlagetter ellen, sőt a legnagyobb örömmel csatlakozik Széchenyi József szavaihoz s megjegyzi, hogy a város közhatalmát is olyanakkal tudja, a mely Schlagetter jelölését nemcsak megnyugvással, de örömmel fogadja.

Még Fehér Gyula emelt szót; szintén örömmel üdvözlő a polgármesteri jelöltben Schlagetter Gyulát s felhívja a megjelent bizottsági tagokat, hogy a legnagyobb lelkesedéssel sorakozzanak fényes győzelem érdekében a kikialtott jelölt személye mellé.

Ezután az értekezlet egy küldöttséget meneztet Schlagetter Gyulához, hogy felkérje őt a jelölés elfogadására.

A küldöttség Barthal József vezetése alatt a következő bizottsági tagokból állott: Koczkar Zsigmond, Fehér Gyula, Kupuszarevits Lyubomir, dr. Grüner Samu, Krónits István, dr. Vuits Péter, Bittermann Nándor, Husvéth István, Hameder Károly és dr. Thurszky Zsiga.

A küldöttség kocsin hajtatót Schlagetter lakására, a hol Barthal József üdvözölte a jelöltet meleg szavakban; értesítette az értekezletnek azon egyhangú, lelkes határozatáról, a melynek értelmében a polgármesteri székbe őt kívánja megválasztani és felkérte, hogy a jelöltséget fogadja el. Schlagetter melegen köszöni meg e ritka kitüntetését s miután a bizalom benne özpontosult, nem hátrál meg, hanem őszinte köszönettel fogadja a jelöltséget.

A küldöttség ezután visszatért s most már az értekezlet egyhangú lelkesedéssel élte Schlagetter Gyulát, mint polgármester jelöltet.

Befejezésül Barthal József emelt szót s köszönetet mondott Sándor Béla főispánnak, hogy a város érdekeit annyira szívén viseli s hogy csak az imént is mily lojális és korrekt eljárással bizonyította ezt be. Az értekezlet ezzel véget ért. Eredménye tehát az volt, hogy a városi bizottsági tagok nagy száma és mondhatni legtekintélyesebb része és többsége megállapodott a polgármester-jelölt személyében. Schlagetter Gyula személyében egyeztek meg, a mit az egész város a legnagyobb lelkesedéssel és teljes megnyugvással vett tudomásul.

Ujdonságok.

Személyi hír. Gromon Dezső honvédelmi miniszteri államtitkár f. hó 10-én Rigicán volt a rigicai Kovács család látogatására. A község az államtitkár nagy ünnepekkel fogadta. Diszbanderium vonult eléje megérkezése alkalmával és diszbanderiummal kísérték el távozásakor.

Kinevezés. Ő császári és apostoli királyi felsége a folyó évi augusztus hó 26-án kelt legfelsőbb elhatározásával Schwarzer Emil zombori m. kir. pénzügyigaz-

gató helyettesét a pénzügyi tanácsosi cím és jelleg díjmentes adományozása mellett a löseai m. kir. pénzügyigazgatóvá kir. pénzügyigazgatóvá nevezte ki.

Igazoló választmányi ülés. Bács-Bodrogh vármegye igazoló választmánya a legtöbb adót fizetők névjegyzékének megállapítása és illetve összeállítását végezték ma ülést tartva. Ezen ülés tartamára elnökké — miután a választmány törvényes elnöke, a vármegyei alispán ez idő szerint szabadságon van — Sándor Béla főispán, Karácson Gyula megyei főjegyzőt nevezte ki.

Áthelyezés. A szegedi kir. főjegyző Bohóczy Illés zombori és Öxler Ágoston szabaddai kir. fogház-örmmestereket kölcsönösen áthelyezte.

Honvédtisztjeink cölvészete. Honvédtisztjeink Szabadkán, ahol most az egész ezred összpontosítva végzi gyakorlatait, pénteken tisztí cölvészetet tartottak. Az ezred összes tisztikara s mint vendég egy-néhány cs. és kir. huszár- és gyalogos tiszt is vett azon részt. Szébbnél szébb értékes díjak voltak kinttve jutalmul, melyek közül az elsőt Hegedűs Zoltán hadnagy (Zombor) nyerte el, a 2-ikát Nagy Péter százados (Szabadka), a 3-ikát Elter János főhadnagy (Ujvidék), a 4-ikét Szálló hadapród-tisztjelölt (Szabadka), az 5-ikét Halm Mátyas hadnagy (Ujvidék), a 6-ikát Burza hadnagy (Szabadka), a 7-ikét Niebauer cs. és kir. huszár százados (Szabadka), a 8-ikát Parupka főhadnagy (Szabadka), a 9-ikét Sztrilich József százados (Zombor), a 10-ikét Berkes főhadnagy (Szabadka).

Adófelszámolás. Az 1893/5. évekre alakult egyenes adó felszámolási bizottság működését f. évi szeptember hó 12-én kezdte meg, és ezen bizottság ülésait Zomborban a m. kir. pénzügyi szakasz földszinti helyiségében fogja tartani — vasár- és ünnepnapokat kivéve — naponként délelőtt 9—12 óráig, és pedig első sorban a palánkai, azután az ó-becsei, ujvidéki, bajai, szabaddai, kulai, zentai és zombori kir. adóhivatali kerülettől a III. oszt. keresetadóra és azután végül a nyilvános számadásra kötelezett egyletek és vállalatok adójára vonatkozólag beérkezett felebezéseket fogja folytatlagosan tárgyalás alá venni, és hogy a bizottság részéről a törvény értelmében csakis azok a felek fognak meghivatni a tárgyaláshoz, akiknek beidézését a felszámolási bizottság szükségesnek találja.

Adófelszámolási bizottság Latinovits Pál elnöke alatt működését f. hó 12-én megkezdte.

Kirándulás kerékpáron. A zombori Sport-Egylet kerékpárosai f. évi szeptember hó 17-én Szent-Ivánnal kirándulnak. Indulás 11 óra 30 perckor a Vadász-útról szállodából. Nem egyleti tagok is részt vehetnek sport-ruhában.

Jelmez táncestély. A zombori „első lawtennis“ társaság f. évi október hó 14-én jelmezes táncestélyt rendez. A társaságnak szép és ritka egyetértése, a mely már eddig is sok kellemes órát szerzett a tagoknak, valószínűleg teszi, hogy ez a mulatság méltó bevezetése lesz az idei téli szezonnak. A táncestélynek főrendezője és lelke természetesen most is Szemző Károly.

„Szabaddai községi főgymnázium“ tanulóinak testi fejlődéséről érdekes statisztikai adatokat gyűjtött egybe Vermes Lajos tanár a múlt tanévben (1892—3.). Köztudomású dolog, hogy a rendszeres tornázás a test erősbülését és mozgékonytágot előmozdítja és hatással bír a szellemi képzettség fejlesztésére is. — Eszerint 100—100 tanuló közül a mellkas 80-nál 35 cm.; a felső karizom 76-nál 132 cm.; az alkaré 72-nél 82 cm.; a felső lábászár 69 tanulóval 0.91 cm-terrel erősbödött, illetőleg terjedelemben nyert. — Az izomfejlődés természetesen következményeképpen a test ereje is fokozódik. — Az általános emelési képesség 100 tanuló közül 92-nél 26 kgr-mal növekedett. Az izom fejlődésével annak munkacereje is fejlődik, ellenben a test zsírja, tehát összsúlya 7 1/2 kgr-mal fogyott. A mi a testgyakorlás ellenei által hangsúlyozni szokott szerencsétlenségeket illeti, a megfigyelések színhelyétől szolgált tornaterem és nyári tornahelységben három év alatt egyezer tanuló között 1 kartörés, 1 ficam, 1 rándulás és 5 egészen alárendelt természetű sérülés fordult elő.

Névnagyarisítás. Altmann József bajsai illetőségű topolyai lakos, vezetéknevét belügyminiszteri engedéllyel „Major“-ra változtatta meg.

gelizni. Negyedóra múlva a közel fűrdőben tanyázó gerilla csapat a várost körül fogta s az oroszokat megtámadta. A tisztek közül hármat lelőttek, a többi elfogták. Az orosz legénységi tűz elkezdt, de három társuk elejtetvén, a többiek máhálkat oda hagyva, kivonultak. A holtak között egy sirba temetettek el.

Ez azon esemény és indok, mely az oroszokat bosszúra hivatja fel s Losoncban fátumszerű elpusztítását előidézte. Losonc ellenései azt a hirt terjesztették, hogy az utcai megrohanásban a polgárok is részt vettek. Ez azonban nem igaz, sőt a lakosok közül többen kérték a gerillákat, hogy hagyjanak föl a támadással, ne döntsék a várost vérgromlásba. Am a kérés hasztalan volt. Csakhamar hallatszott, hogy Grabbe orosz tábornok jön megtorolni az elesett katonákat.

Augusztus 7-én lepte meg a várost a kozák előcsapat, mely azt villámsebességgel körülkerítette, a menekvés lehetetlenné tette, számtalanokat vissza kancsukázott, „Pjsa Krev Wengerská“ kiáltások közt hirdetőn a retentő büntetést. Nemskára egy orosz őrnagy jelent meg s következő sarcot vetette a városra: 27 ezer részlet kenyér, 100 ökör, 100 mássa szalonna, 200 kiló eleség, 100 öl fa, 100 akó pálinka, 100 akó bor, 100 akó szilvium, 50 ezer részlet széna, 500 kiló zab, 20 mássa dohány. Ezen sarc egy részben csakugyan ki is szolgáltatott. A főhadí szállás Apátfalván volt. Ide a polgárokból egy küldöttség ment, a lakosok árthatlanságát bizonyítani s kegyelmet kérni. Nadde ezredes szavai meg is ígérték a kegyelmet, hanem az csak szó maradt.

Ejje 10 óra után egy kozákcsapat vágatott be a városba s az utcákon agóddva bolyongó lakosságot körbe fogván, dühösen kezdék kancsukázni, követelvén, hogy vezessék el őket a lelőtt oroszok sírjához. A temető kiérvén azt parancsolták, hogy a sirt ássák fel. A losonciak ásó- és kapával akarván azt eszközölni, egy tiszt vadul rivalt rájuk: „Ti kutyák, hiszen azok méltók, hogy gyilkos kezeikkel ássátok ki.“ — És pusztán körmeikkel kellett a sirt földelni. Sötét éj volt. Az oroszok vad szidalmak, kancsukák csapása, a sirtontók nyögése s a csapásokra föl-fölhangzó jajgatások még rémesebbé tevék az éjt. Végre a sirt fekeiről előlűntek

a bűzhődtestek, melyeket egy szövétnék világnál megismervén az oroszok, iszonyuan kezdtek ordítani s újra kegyetlenül verték a sirtontókat. Aztán a holttesteket megusztatván, a 3 közegetyűt a sirba tetették, a tisztek pedig a kath. templomba vitettek s másnap katonai parádéval temetettek el.

Augusztus 8-án éjfélkor megkezdtek a rablást, melyre trombitaharsogás adott jelt. Az oroszok ezredenkint jöttek be s időközönként új ezredek válták föl a rablott tárgyakkal megrakodtak. A lakosokat irgalom nélkül verték, mindeuk fölfött eszimaikat buzták le. Kis idő múlva minden lakos mezteláb volt, többen meztelenségig vetőztetve.

A rablás egészen rendszeres volt, mert midőn a város már mindenből kizsakmányoltott, akkor csakányokkal, dorongokkal jöttek be s ami elvihető nem volt, azt porrá zúzták. Az ágynevelőket fölmetstették s a pelyhet kieresztették. A boltokból mindent szekerre rakva elvittek. A pincéket mindenütt feltörték. Azon vadtság, melyet részegségükben elkövettek — a nőkkel szemben — leirhatatlan. Több eset volt, hogy a legénység által gyakorolt állatosság fölött, az őket fékezni nem bíró tisztek is könnyeztek.

És ez mind nem volt elég. Augusztus 9-én felgyújtották a várost, csaknem minden házat külön. A butorokat szurokkal hintették be. Midőn a gyújtás kezdődött, tábori zene zendült meg, a lángok patogásai közé az oroszok habotája vegyült. A városban őrszapatok jártak s ha valakit ottlétlen kaptak, azt megostorozták. Egy lángtergerré lett a város. A vad habota és szitok az oroszok ajkairól, a rémült marhák bögeése, a futkosó ebek éles vonítása lélekzró hanggal tölték be a levegőt.

Másnap az orosz tábor indulván, egy orosz tiszt egybehívta a lakosokat s következőket mondá nekik: „Én szoros vizsgálatot tartottam, sikertült kitudnom, hogy városotok nem az oroszok gyújtották föl, hanem parasztruhába öltözött gerillák és losonciak.“ Ezen hallatlan elvetemedtséget és oktalanságot tanúsító szavak után számtalan zsákmannyal terhelt szekerekkel Zólyom felé indultak.

Uj jelölt a polgármesteri állásra. A zombori politikai ellenzéknek úgy látszik megvan a maga külön jelöltje a polgármesteri állásra. Mint ugyanis értesültünk, Henneberg Sándor zombori ügyvéd beadta a polgármesteri állásra pályázati kérvényét.

A kolera. Még mindig kell foglalkoznunk ezzel a rémmel s úgy látszik még pár hétig lesz vele bajunk. A megszűnésről szó sincs, sőt mult számunk óta újabb Martonosról és Mélykútról jelentettek gyanus megbetegedést. Nagyobb mérvet már azonban egy községben sem ért ez ideig a baj. Most olyan adatok jutottak rendelkezésünkre, a melyekből a kolera pusztítását az egész vármegye területére nézve közölhetjük. Az egész vármegyében szeptember hó 11-ig összesen 20 községben fordultak elő részben kolera esetek, részben pedig csak gyanus megbetegedések. A 20 község közül 8 községben ugymint: Ó-Becsen, Petrovoszellőn, Tiszaföldváron, Moholon, Adán, Csuroghon, Ó-Kanizsán és Zenta városában lett az ázsia kolera hivatalosan konstatalva. Feketehegy, Szónta, Lok, Felső-Kovil és Martonos községekre nézve most folyik a bakterologiai vizsgálat, a többi községben pedig nem kolera, hanem heveny gyomorhurut esetek fordultak elő. A kolera megelőző Zentán lépett fel, augusztus hó 17-én, legutóljára pedig Ó-Kanizsán, augusztus hó 29-én. A járvány egész tartama alatt szeptember hó 11-ig összesen megbetegedett 132 ember, ebből meghalt 84, gyógykezelés alatt maradt 16. A szeptember 4—11-ig terjedő időközben az utolsó heti kimutatás szerint az állapotok kedvezőbbek voltak, mint az előző héten. Szeptember 11-től pedig a napi jelentések tanúságaként újabb kedvező fordulatról adhatunk számot.

Színészmenház. Vettük a következő sorokat: Tekintetes szerkesztőség! Az ország színész-egyesület igazgató-tanácsa egy színészmenház létesítését vette célba a végett, hogy abban működéskeptelenné vált oly tagjait, akik ugy művészetük, mint társadalmi magukviselete által kinttnek s különben csekély nyugdíjat huznak, egy napjaikra elhelyezhesse s elhagyatott, leggyámoltalanabb állapotukban a nyomortól megmenthesse. A színészmenház úgy tervezetik, hogy egyelőre a belépőknek bizonyos összeget összeadni, fizetni kell a közös háztartásra, mindaddig, amíg annak alapja gyűjtés, adomány vagy hagyomány stb. által olda növekedik, hogy a befizetés fölöslegessé válik. E menházban közös háztartás lesz s mindenik tag kap egy egy külön szobát, közös ebédlőt, társalgót, könyvtárt, kert stb., teljes ellátást, ugymint: élelmezést, fűtést, világítást, takarítást és kiszolgálást. S mindezekért a tartásdíj nem mehet többre, mint a menházba lépő nyugdíj-illetékének a fele, mely a központ által levonotván, minden évnegyedben előre, egy összegben a menház főnökéhez (igazgatójához) küldetik. A menház szép, üde levegőjű helyre, jó víz és olcsó piac közelében, egészséges vidékre tervezetik, hol az érleli szerek jutányosan kaphatók, s így a pénznek kétszerese értéke van, lehetőleg oly vegyes ajku nemzetiség lakta községek közelébe, hol nyugdíjasaink egy korukban is a magyar nyelv és szellem terjesztésével holtuk napjaink szolgálják hazánk szent ügyét. Ezen humánus intézet felállítására közadakozásból és ugy szándékolatik, hogy az még ez évben teljesen készen, s 1894. elején rendeltetésének átadható legyen. Ennél fogva kérjük a tekintetes szerkesztőséget e nemes célú intézet gyámoltására t. c. olvasó közönségét buzdítani, gyűjtést nyitni s a befolyó adományokat elfogadni és becses lapjában nyugtázni. Kérésünket pártoló kegyességébe ajánlván vagyunk a tekintetes szerkesztőségnek. Budapest, 1893. évi szeptember hó 1-én, honfiumi üdvözlettel igaz tisztelői: Kafka László, az orsz. színész-egyesület elnöke. Bényei István, az orsz. színész-egyesület igazgatója. — Szívesen adunk helyt e soroknak s az esetleges adományokat rendelkezési helyükre fogjuk juttatni.

A „Szabaddai Torna-Egylet“ művezető-igazgatója közüdmására hozza, hogy az „Egészségügyi torna- és vívőteremben“ (Mária-Terézia park, Vermesház) naponként, vasárnapokat sem véve ki, reggel 6 órától 10-ig, este 5 órától 10-ig torna- és vívó órákat tartatnak. Jelentkezéseket elfogad Matkovic Miklós művezető.

Losoncban minden meg volt semmisítve. Egy harapás kenyér, egy rongy nem maradt. Szivrepesztő volt az azelőtt jómódu polgárokat meztelentől látni, kölcsönkapott alsóruhákba öltözve, vándorogva járai a dűlledékek között. Mintegy három megégett holttestet s néhány összeszurt, halálra gyötört nő-alakot találtak. Ezen esemény után néhány napra a világoti fegyverlettel megtörténvén, a magyar is — a losonciak egyedüli segélyeszköze — elveszett s így minden vagyonuktól megfosztva, szorgalom és iparukban végek megzibbasztva, a szó szoros értelmében általános koldusbotra jutottak. Ez volt Losonc katasztrófája 1849-ben. Isten óvja meg mi édes hazánkat!

Azóta azonban újlag felépült Losonc. Akkor országos részvét vette meleg kebelére s enyhíté az iszonyatos inséget. Mai nap már egyike legcsinosabb városainknak. Közéleben van báró Prónay kastélya. De még szebb kastélyt érünk túl Losoncban és ez Gács vára, a Forgách grófok ősi széke, amelyhez néminemű részben én is tartanam jussom, de nem adnak rá semmit. Pedig én is Forgách vagyok — noba muszka-vezetéssel nem foglalkoztam soha. Ha volna egy kis méltányosság a magas rokonságban, évenként legalább egy öltözetre való posztót küldhetnének abból a híres gyárból. De azt sem teszik, annál fogva megvetem őket, mint a róka a szőlőt Ezópuzsnál.

Termékeny rétek mellett halad vonatunk s augusztus vége lévén, a sarjut takarítja a föld népe, mely bizony már errefelé tót. A réteket szép erdők szegik be. Lónyabánya állomás még Nógrád megyében van. Maga a falu tót és lteránus. Hajdan arany, ezüst és ólom-bányák voltak itt, de biz azok már megszűntek. Az itt locsogó Réka vagy Kriván patakon csendesen kerepel a malom, régi jó idöket siratva.

Balra emelkedik itt Divény vár romja, melynek eredetét a kődös, régi idöbe teszik. I. Lipót rontatta le teljesen akkor, amikor Balassa Imre nagyon ráadta magát a rabló lovagok mesterségére.

Kriván Gyetvánál az eddigi tágas völgyből egy alagutont át berobogunk a trachyt-hegységbe s egy-szersmind Zólyom megyébe. Ezentul többnyire hegyöl-

Melléklet

Zászlószentelés.

f. szeptember hó 16. és 17. a Jókai Mór koszorus költő egybekapcsolva 25 éves fennmeg. A két napig tartó ünnep kezdő: Szombaton (szeptember) a vendégek fogadása. 2. 6 óra helyiségében, 7 órakor fáklyazenésval. Vasárnap (szeptember) órakor zenés ébresztő a fáklyázás. 3. 6 órakor a vonattal érkező vendégek fogadása. 4. 10 óra helyiségében. 5. Reggel 10 óra anyához s innét a zászlószentelés. 6. 11 óra a r. kath. templomban. 7. Ilyesen felszenteltetik. 8. Miseszertérmebe a zászlószentelés. 9. az „ó-becsei polg. magyar dal-egyesület“ c. férfinegyesület. 10. ugyanott szabad bemetenelése után a „Dalkör“ Erkel „Hy 1 órakor diszgyűlés után a társas ebédén hölgyek is. 4 órakor kirándulás a ligetbe. 5 óra fennállásának jubileumát köszöntik. 17. 17. este Jókai és írói működésének megemlékezése. 18. disztermében. 19. Misor: 1. Könyv. polg. magyar dalkör. 2. Jókai nek méltatása; felolvassa Miksa Szavolja Kovács Ferenc ur. 3. Befejezésül: Tánccigalom. 4. Órakor. Belépti díj személyesen köszönettel fogadtatnak és rendező bizottság.

A zombori főorv. Vadas Kálmán, Zombor sz. 17-én tíz napig tartó szabadságon ez uton is felkeri tehát vicetársaikat halasszák e hó végéig csak e hó 26-án tér vissza.

Találkozó. Pécsen, társak találkoztak, kik az ott 1863. évben érettségi vizsgát év után való találkozás beutben városunk szülöttei is. Vértési Károly budapesti ügybíró mihályi c. esperes-plébános, szárnnya lapokban és körökben ségre van kizemelve. Ott vármegyéből Kustár Lajos csanvolna még jeleni Ujhely István obrováci plébánosoknádusukat igazolták. A társaság pár napot vígan töltött el ezéülvén egymásnak és a vizsgamegmemlélték a restaurált tetteket Zsolnay Vilmos majdó Littke József katakombaszere, mely után a gyártelep tulajdonutatta a pezsgőpalackok d megvendégelvén azzal parkszpavillonban, mely az 1885. anyyi előkelőséget látott. A névsora ez: Jeszenszky Ferenc, Breszlmayér József ügyvéd (Breszlma-plébános (Szt-Dienes), Föld (Ertény), Bíró Imre plébános ügyvéd (Pécsvárad). Szauzfőnök (Tisza-Roff). A pécsi Emil jogtanár, Benedek Béla Erreth Lajos városi főorvos. már a negyedik találkozásán Vértési Károly indítványt te találkozó Budapestben legyen ünnepekkel alkalmával. A tankepeztették magukat, hogy el másikkhoz, melyen még mi vannak levéve. Felköszöntök

dalakon szaladoz velünk a volt mint egy szláv mosoly. A erdők mentén amint a virágok a meleg, nyári verőfény, minden árnyék.

Elérjük Véghlest, a Szafakad a híres Verra-forrás, megbedugaszolt üvegekben kint utasoknak. — Hoci csak egy hívnak! Megvettem, de bizony kutynál olesőbban megkapn vasut mellett áll egy hegyen híres Mátyás király többször alkalmával.

Ezután egy gyönyörű völgybe, mely fenyvesekkel van mos a levegője. Zólyom már it Nem nagy város, de híres. A várából még ma is jó karban nikus részlet. IV. Béla szent építésére s évek során át kelet volt itt. I. Lajos 1382-ben Le mutatta be leányát Hedviget lengyel királyt s királynét.

Egymást érik a váronn hirdetve, hogy micsoda kevely mink annak idejében. Persze ták e szikla-fészket. Leuhzódt ban meg kukoricában „dolgozó energiájuk csak a főrendiházba szavazzák a liberalizmust.

Garam-Berzenén ágazik a vonal, de nekünk arra nincs ké a Garam szép zöld vize mellett nekünk ez a folyócska. néps hallottunk róla, pedig gyönyörű az Ipolnyá, melyet bizonyos tett híressé. Partjain hegyi mező bővüli el tekintettünk, amely ol mint a bársony fodra. Abun ni! Ismét egy váró

mely évek multával, felnőtt korában is becses emléke lesz a nyertesnek s értékes darabja könyvtáranak. Második jutalom, a második legjobbnak ítélt mű szerzője részére, tíz kötetet a „Forgó bácsi könyvtára”-ból, igazi gazdag gyűjtemény a legerősebb elbeszélésekből, számos képpel, díszes kötésben. Harmadik jutalom, a harmadik helyre méltónak ítélt mű szerzője számára, tíz kötetet a Hoffmann válogatott ifjúsági irataiból, díszesen bekötve. A jutalom-könyvekre emléklül rá lesz nyomva: A „Kis Lap” pályadíja. A jutalmat nyert három pályamű a „Kis Lap”-ban meg fog jelenni. A pályaművek terjedelme legfeljebb száz nyomtatott sor lehet. Hogy egy nyomtatott sor mennyi, azt mindenki kipróbálhatja, ha a „Kis Lap”-ból leír négy-öt sort s látja, hogy a saját írásában ez hány sor lett. A pályaművek beküldésének határideje 1893. évi október 15-ike. A pályaművek beérkezése után ismert nevű írókból álló bíráló bizottság fogja a dolgozatokat átvizsgálni s a jutalmat odaítélni. Rajta tehát, kis hivatás, nyitva a pályát! Nemes versenyben szálljatok sikra. Elismerés vár a buzgó törekvése, s hiszem, tömegesen fogtok ez elismerésért versenyezni. **Forgó Bácsi.**

A harmadik egyetem.

A harmadik egyetemért versengnek a városok. Szóban azonban eddig — úgy látszik — csak két város jöhet: Pozsony és Szeged.

Természetes, hogy mi reánk nézve az volna az előnyös, ha az egyetem Szegeden állítatnék fel, a mi különben a város kulturális haladásánál fogva határozottan megilletné. Pozsony újabb időben újra napirendre vette a kérdést e keményen óhajtott küzdelem maga érdekében.

Szeged sem maradhat tehát el. Emlékiratot intéznek a napokban a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez s a maguk számára kérik a harmadik egyetemet. Hogy ez sikerüljön, azt mi csak örömmel kívánhatjuk, előre látva azon végtelen előnyöket, a melyek ezen esetben anyamegyénknek is bérülnek.

A „Szegedi Napló” különben a következőket írja erről a dologról:

„A közművelődési bizottság ülésén Lázár György h. polgármester ma terjesztette elő azt a kérvényszöveget, melyet a törvényhatóság holnap, esetleg csütörtöki határozatának alapján a város a kultuszminiszterhez intéz, hogy a harmadik egyetemenk ismét felvetett ügyét oldja meg a millenium idejére és hogy az új főiskola alapkövét 1896-ban le lehessen tenni — Szegeden.

A kérvény, mely emlékirat alakjában is meg fog jelenni, oly meggyőzően indokolja a szegedi egyetem jogosultságát, hogy annak hatalmas és gondosan csoportosított érveit előtt meg kell hajolni mindenkinek, aki e kérdésben elfogulatlanul gondolkodik. És mivel Csáky Albin miniszter bizonyára elfogulatlan, nem lehet kétséges, hogy az egyetemi székhelyért versengő városok közül Szegednek adja az elsőbbséget ő maga és vele a kormány és a törvényhozás, melynek hangulata különben már évtized előtt is megnyilatkozott Szeged mellett.

A közművelődési bizottság tagjai feszült figyelemmel hallgatták végig és lelkesen megjelentek a Lázár György emlékiratát, mely erőteljesen kidomborítja Szeged kulturális és mesterséges csoportosítását a figyelemre méltó érveket a város aspirációjának jogosultsága mellett.

Hivatkozik az emlékirat azokra a lépésekre, melyeket Szeged tizenegy év előtt tett az egyetemi székhely elnyeréséért és avatottan, megkapóan domborítja ki azt a haladást, melyet azóta tett Szeged minden téren, de különösen a kulturális alkotások és a közoktatás nagymértű fejlesztésének terén, amiről élénk bizonyosságul fölemlíti többek közt, hogy Szeged kulturális kiadása 1882-től 80.000 forról 150—160.000 fortra emelkedett.

Ismételi aztán az emlékirat a városnak már korábban megített ajánlatát az egyetem létesítéséhez való hozzájárulásra. Följárná a város az építkezésre egy millió koronát, telkeket mintegy 128 ezer korona értékben, a közközház kibővítését százezer korona költséggel, vagyis egészben közel két millió koronát, amivel a többi városoknak bizonyára anyagilag is elérhetetlen ajánlatot tesz.

De sokkal fontosabb ennél is a kultur- és magyarosítási misszió, melyet az emlékirat cáfóhatatlan adatokra támaszkodva, előtérbe állít Szeged előnyére, mely közép- és szakiskoláiban az ifjak ezreit magyarosította meg azon évtized alatt, melyben a harmadik egyetem kérdése pihent.

Alapos tanulmány és invenció jellemzi az emlékiratot, melyet annak idején a szegediek küldöttsége át fog nyújtani a király ő felségének is, aki már több, mint tíz esztendő előtt kedvezően fogadta kérésüket és biztató ígéretekkel bocsátotta el az egyetemet kérő szegedieket.

A tanács, mely tárgyalta az emlékiratot, azt javasolta a közgyűlésnek, hogy küldöttség vigye meg azt a királyhoz, a kormány tagjaihoz, a törvényhozó testület pártjainak elnökeihez és Szeged város képviselőihez.

Kétségkívül ismét szívesen fogadják a szegedieket mindenütt, mint már egy évtized előtt. És nyilatkozni fognak ismét a törvényhatóságok is, hogy a harmadik egyetem székhelyül Szegedet óhajtják, a magyarosító erejében pártatlan Szegedet, melynek missziója teljes beváltásához szükséges van a harmadik egyetemre.

A városi közgyűlésnek pedig nem is kell kérni a jóakarát arra, hogy egyhangulag szavazza meg az áldozatokat, melyeket a harmadik egyetemért meg kell hozni. Mikor Szeged emeléséről és kulturális aspirációjáról van szó, az áldozatkészségben mindnyájan egy véleményen vagyunk.

A kisipar helyzete.

A közgazdasági átalakulás egész sulya nehezedik a kisiparra, melynek mult évi viszonyait terhesebbé tette a mezőgazdasági helyzet állapota. Az aratás eredményétől különösen függ a kisipar helyzete, kivált a községekben, melyek lakossága elsősorúlag fogyasztója a helyi kisiparnak.

Az átalakulás természetesen következményei a kisipart annál érzékenyebben érintik, mivel fentartását előmozdító intézmények, miket a társulás, az olcsó hitel nyújt, nem vétnének igénybe, illetve nem állanak rendelkezésre.

Nemcsak a közönség, hanem a mi nézetünk szerint még nagyobb baj, az iparosok is azon gondolatok között élnek, hogy a kisipar pusztulóban van, hogy azt a gyár- és ipar növekvő volta mellett aligha lehet megmenteni. Azon tudatban él a kisiparos, hogy élete csak ideig-óráig tart s zét kell lassan-lassan morzsolódnia, mint a szél s esőverte sziklának.

Ez a szellem, mely kétségtelenül uralja a társadalmat, nagy akadály a fejlődésnek, mely bontja az akaratot, a törekvést, az életkedvet, mely tulajdonok nélkül pedig karba vész mindazon elismerésre méltó igyekezet, mely kormányhatóságok, intézmények s a társadalom részéről az iparosok helyzetének javítására üdvösen nyilvánul.

E bontó s gátló közszellem megváltoztatása a kisipar érdekében okvetlenül szükséges. Mert minő önbizalom lehetséges ott, hol az a meggyőződés, hogy a hanyatlást utjánban sem a szaképzettség, sem az összetartás fel nem tartóztathatja. Hol a küzdők nem a győzelem, hanem a biztos halál csüggesztő gondolatával vannak nagyon, de nagyon telítve.

Ez a szellem paralizálja a feltról jövő hasznos intézkedéseket és intenciókat, ez a szellem borítja a bizalmatlanságot az illetékes tényezők hazafias munkájára. Ennek a szellemnek következménye a minden újítástól, új létesítményektől való idegenkedés.

Az iparosok közszelleme volna megváltoztatandó. Kétségtelenül könnyebb a tényt konstatálni, mint a baj okait elhárítani. Ezek nehez farszót munkáját kívánja ez meg, melyben egyesíteni kell a társadalom minden rétegének, de első sorban éppen azoknak, kiket az iparos osztály vezetől tart s bizalommal fogad. Ezeknek kell őket a létért való komoly harcban az eredmény tudatával ellentállásra serkenteni, a fejlődés útjára terelni. A míg a csüggetget lemondás helyét a bizalom nem tölti be, addig azt hisszük, azon munkát, melyet a kisipar érdekében folytatunk, siker nem kísérheti.

Kétségtelen, hogy a társadalom más rétegeiben is megcsappant az önbizalom s a nehezebb sorsalapítás, tehetség s képesség kipróbáló munkájától fáznak. Tapasztalhatjuk e sajnos tünnetet a társadalom majd minden rétegében. Általában a pesszimizmus szelleme pusztítja náluk a kitartást, az igyekezetet.

Nemcsak az iparos, de más foglalkozási körben is visszariadnak az élet küzdelméről, melyeket — kétségtelenül igaz — jobban éreztünk mi, az átalakulás korszakának egyénei, kik nem kaptuk tradíciótul azon erős kitartást, mely minden pályán szükséges. E korszak egyénei tradíciótul csak azt örökölték, hogy a megélhetés könnyebb volt, mint napjainkban. Csak azt tudja a kisiparos is, hogy iparága a korábbi időkben vagyont, jólétet biztosított, a mit korunkban csak küzdelem, a konjunkturák kedvező alekulata mellett érhet el. Hagymányokból tudja, hogy a vásárok jók voltak, azoknak látogatása eredményes volt a kisiparosra nézve.

S nem számolva a fejlődés munkájának hatásait, a megváltozott viszonyok dacára is ugyanazon módon, eszközök s képzettség mellett remél sikert. S mivel ez nem mindig s nem oly gyorsasággal következik be, mint reméli, megcsappan önbizalma s állapota okait nem kutatva, hafását oly külvilágságnak tulajdonítja, melyekkel az összefüggés nem belső, csak látszólagos.

A fejlődés fokozatosságának megvannak saját következményei. A művelődéssel új találmányok, új eszközök kerülnek használatba; az összes életviszonyok szinte szemmel láthatólag változnak meg, s szemünk előtt folyik le oly processus, mely elsodorja a gyengébbet, azt, ki a szükséges külső s belső eszközökkel nem áll ki s nem folytatja a létért való komoly küzdelmet.

A társadalom minden rétegének bele kell törődnie a kor átalakító lényegébe. Meg kell szokni azt, hogy a fejlődés törvényei más-más kívának korszakokként. Hogy ami helyes és célravezető volt tegnap, teljesen helytelen és céltalan lehet ma. Hogy elvégre is bármiként rajongunk a boldog gyermekkor aranyos derűje után, az soha többé vissza nem tér s akarunktól függetlenül halad el felettünk az idő.

S midőn az egész társadalom panasszal s félelemmel van telve a jelen bajai s a jövő kiszámíthatatlan esélyei miatt, nem csodálkozunk, ha épen a kisiparos — kit az átalakulás legsúlyosabban érint — lesz csüggetget s bizalmatlan.

A jelen társadalomnak jutott ki osztályrésztül, hogy hazánk közgazdasági átalakulásának nehéz korszakát átélje. Epen most nem lehet s nem szabad bizalmatlannak, csüggetgetnek lenni, midőn a magyar faj fentartó képességének legintenzívebben kell nyilvánulni, az új évezred küszöbén.

Bele kell törődnünk abba, hogy a boldogulás, a munka utjai sokban, igen sokban megváltoztak s számunkra új, járhatlan ösvények jöttek ki, melyen előre kell törnünk.

Erre vezetni a kisiparost a kor legnagyobb feladata, melynek egészséges megoldásától nemcsak az iparos osztály fentartásának nagy kérdése, de társadalmunk összhangzatos emelkedése függ.

A kisiparos egyénekkel meg kell értetnünk, hogy léte nem a régi eszközök alkalmazásától függ, hogy a jövő harcait nem az idejét mult, elavult, hanem a kor kívánta fegyverekkel lehet elérni. Hogy az anyagi küzdelmekben a jövőt, a divjátját lélelte mult elvei s eszközei alapján, teremteni nem lehet. Alkalmazkodnunk kell a kor igényeire, hozzá simulni a követelményekhez s viszonyokhoz, ha elmaradni nem akarunk, mert az elmaradás anyagiakban a pusztulással egyértelmű.

Korcsmárosok és vendéglősök figyelmébe.

Több ízben tétetett panasz tárgyává, hogy a vidéken némely szállodában és vendéglőgödönben alkalmazott női szolgaszemélyzet egy része titkos kéjelgést űz és minthogy orvosi felügyelet alatt nem áll, a bujakör terjedésére ad alkalmat.

Oly célból tehát, hogy ezen veszteljes ragályt ily módon való terjedésének eleje vétsék, felhívom a törvényhatóságot, hogy a törvényhatóság területén létező

nya fűrdőt, mely egyike a legrégebb gyógyhelyeknek Magyarországon. A tulajdonos Körömbánya városa, mely újabb időben monumentális fűrdőházat építtetett s ezt a szállodával fűrdőt folyosó által kötötte össze. — Stubnyának hat különböző forrása van 45°, 42° és 40° Celsius hőmérsékkel, melyek naponta 25,000 hektoliternyi víztömeget szolgáltatnak.

Az e tájon fekvő községekben él egy régi német néptörzsnek az u. n. krikebájaknak maradványa. Ezek erdei telepítvényesek voltak s még a 14-ik században kerültek ide, de mostanság is olyan kezdetleges emberek, milyekkel Kolumbus Hispaniában találkozhatott.

Cölöpházakban laknak s a merdek hegyoldalakban levő nyomorúságos földeket az asszonyok mivelik nagy erőfeszítéssel, míg a férfiak vagy favágással foglalkoznak, vagy — főleg nyáron — házalni járnak. Nagy részük már eltöresztelt. Láttam közülök egy pár példányt s annyi bizonyos, hogy a mi Hektor kutyánk magasabb szellemi színvonalon állott, mint ezek a krikebájak.

Azonban hátt eltréltk Znió-Váralját, melytől negyed órányira vannak Znió vár romjai. Ide menekült IV-ik Béla a Mubi pusztán vívott szerencsétlen csata után, melyről egy német krónika így emlékezik meg:

„Nagy veszedelembe került Béla király akkor maga is. Mert midőn megsarkantyuzta lovát, hogy minél sebesebben menekültesse, a ló nem sokáig bírta a gyors futást, mert egy nyíl által erősen meg volt sebesítve. Ekkor bizonyosan vége lett volna a királynak, hogyha ki nem segítette volna őt a maga élete feláldozásával Forgács András, Ghymes várának ura. Ugyanis a király veszedelmét észrevéve, rögtön leugrott lováról, mely ép és még farság nélkül volt s fivérének segítségével nyeregbe emelte a királyt, mielőtt az üldöző tatárok elérhették volna.” — E várból ma már csak egy régi fal áll s a magas hegyen egy erős régi torony, mely Znióknak nevezetik, melynek a fentebb említett Forgács vetette meg alapját. — Mondja még aztán valaki, hogy nem jeles familia ez a miénk! (a Forgács familia).

Pribóc állomáson túl következik Turóc Szent-Márton. Nem látjuk a várost, mely kies térségen fekszik, de

tudjuk róla, hogy ez a megye székhelye és még másnak is székhelye: a pánszláv igazgatásoknak. A Dula Máté és társai városa, amelynek lakóiról helyesen mondja a példabeszéd: „vakard meg a tótot, mindjárt kiugrik belőle a muszka.” Nem is vesztegetek rá több szót, mert a vonat halad s 9 óra után berobognak Ruttkára.

Vasuti szempontból nevezetes csoporton ez a haszontalan vörstörnyű falu. Pompás hegyvonalaktól van környezve. A Turóc vize itt egyesül a Vággal. Mitűn én nem utazom Oderberg felé, itt kiszállok s behurcolodom egy szállodába. Mert szálloda van itt temérdek s mind a pályához közelében. A míg vacsorázom, nagy lelki örömmel hallgatom, hogy az itt iddógáló vasuti alkalmazottak mind magyarul társalognak, csak a vendéglős családja dajcsol nemettül. — Oh a magyar államanak nemcsak a vasutvonala, hanem kulturája, nyelve is elér már az ország határszélig.

Felmegyek az emeleten levő szobámba s nyitott ablak mellett — mondjuk ki — ábrándozom. Csendes, csilághullat, harmathullat éjszaka van. Pedig a csendesség eléggé igyekszik tönkre tenni egy banda, mely a harmadik vagy negyedik szálloda udvarán nyaggatja a „tarara bumm dihet.”

Hallom, de mégse hallom ezt az otromba muzsikát. Lelkem szárnyaira kél s hasonlítatlanul gyorsabban, mint a gőz, vagy a villám, bereptül azt a rengeteg területet, melyet egy embernek a multja képez, sőt a képezel segélyével beröpködi a jövőt is; kutát, keres valamit, vagy valakit, mert érzi, hogy míg azt meg nem találja, addig számára abszolút nincsen nyugalom. S míg a lélek így keres a távol ködében, addig ez a bamba test, egy átzáradt keserves nap után, ott könyöklő ki az ablakon, mint egy automata, mely az élet szarnok-sága alatt áll s elfárad, elbágyad s vágyik a puha vánsokos közé. Jóját hát te mákonyt hintő, feledést hozó, edes álmat nyújtó tündére az éjnek. Soha se töltök én meg egy éjszakát Ruttkán.

Korán reggel indulunk azon a vonalon, melyet Kassa-Oderbergi néven ismerünk. Erre felé találjuk meg a két „arany cipőt”. A nagy csöregés, csattogás behal-

latszik a pályaudvarra, mert mintegy 300 lakatos dolgozik itt a műhelyekben.

Ezentul egészen tót vidéken járunk, mert Liptó megye olyan. A föld népe szegény, mint a templom egere, de szopora, mint a házi nyul. Ha a föld, ez az édes anya — elfelejti meghozni a krumplit, meg a zabot, mindjárt beáll köztük az éhség, mint az 1892-ik év elején. A mikor aztán csupa boldogság volt az életük, mert alföldi buzakenyérről, szalonna és szalámmal, de sőt konyakkal éltek. Mert hát a „Jósziv” egylet és a mi kifáradhatatlan magyar részvétünk táplálta őket.

De a nép meg is érdemli. Az nem kacsintgat Moszkva felé, sőt velünk érez, velünk tart. Csak Máté zászló alatt a mi szabadságunkat drótozták; ott veredtek a Rákóczi táborában; ott dideregték 48-ban „szénás lábbal” „szalmás lábbal” s úgy olvasám valahol, hogy a szent-tamási sáncokba egy tót legény ugrott be elsőnek a honvédek közül. Tehát tisztesség adassék nekik!

Mert fogalma nincs az alföldi embernek — ahol 22 szeme van az arany kalásznak — arról a nyomorúságról, amibe jut a tót atyafi a „prednovie” idején — új termés előtti inség — ami bekövetkezik tavasszal, mikor a mult évi már elfogyott s új még nincs. A Petro, Gyuro, Vendelk, Janó (azt hiszem, tovább nem is terjed a tót kalendárium) ezer veszedelmek között tujatozik le a Vágon s a Dunán s a „pizkét” túszejőbe takarva, siet haza mindenik. De hát nem keres annyit ezzel sem egész éven át, amennyibe az alföldön egy névnap kerül. 25—30,000 napszamos megy csak Liptóból Budapestre évenként. Bizony nehez az élet, hanem azért nem esettek kétségbe ti Janók, Gyurók, Petrók. Nem szegény még az Isten, nem fáradt még ki és nem is vesztette el kedvét, hogy áldása főkjait ottan-ottan a ti szematokra is kihuzogassa.

Mert ahol egyszer-egyszer tágasabb lélegzetű völgygyé szélesedik ki a vidék, ott teren zab, árpa. Ime most vágják, aratják azokat augusztus végén, amikor én már otthon el is nyomtattam a magamét, sőt el is költöttem az arát.

A reggeli friss ájer ömlik be a kupé ablakain

szállodákat és fogadókat szigorúan ellenőriztessék, alaposnak bizonyulna, hogy a női alkalmazottak tényleg az iránt, hogy az illetők álló kéjnk rendszeres orv

A mennyiben pedig dacára az illető szállodák abbeli rendelkezésnek, hogy orvosiilag vizsgáltassanak, a legszigorubbán járjon e.

Mithogy továbbá az i szállodában a használt fém közők és ágyneműk (mint nem mosatnak ki, hanem préselve újból használatba) fehéreneműk által igen kiterjesztővé válhatnak: az hogy a szállodákat és vendéglőket is legéberebb figyelemmel vizsgálják, az általánosból származható általános elvárások megterhelés és elvárások nélkül alkalmas orvosias

Ez alkalommal felhívom ha a szállodák és fogadók hatóság szabályrendeléseivel, ezen ügyet illetően a deklátlan igyekeznek.

Ha pedig a törvényben már birna, de ebben a fentebb nem foglaltatnék, a szabályszítésre iránt kellő módon

Az e részben eddig tett tevékedéseiről jelentést várok Budapest, 1893. évi

NYILV

A „Zombor és Vidék” hó 6-án benyújtott saját kérelmet áthelyeztettem tanáru Pozsonyban késztesem alatt közkeletű megemlékezést, ugyan a m

tával, de azért libasan hoz igazitás nélkül nem hagyhat

Nevezetesen azt mondja kesztő alól, egy szép nap

Ez tévedés; mert én, o terium 1890. évi 2130. e ködést megengedte, erről az

jelent lapszám homlokán önk érdeklődő a helybeli főgimn

12. sz. ügyiratokból meggyő szerkesztői rovat nem „od

átvette tőlem a jelenlegi szer

Téhat nem is „tétetteti s ez a mostani áthelyezés az

semmiféle összefüggésben n

ható „bekövetkezett fizetes közügynek szerencsém volt

fogása szerint járó fizetsg hase számítottam, megkap

rekvéseim sikerének jutalm

abban, hogy városunk leg

elkísért az idegenvezető tizene magánéletbe is. Hogy ezen

alkalmából a „Bácska” nem

ben felemlíteni, az a szerke

minden lap a saját belátása

Egyben teljes szívből e

mindazoknak, a kik tizenegy

nekem bármiben is szíveség

hogy mindenkor halálal fog

Zombor, 1893. szeptemb

*) Az e rovatban közöltékért

szállodákat és fogadókat az említett szempontból leg- szigorúban ellenőriztesse, és a mennyiben azon gyanu alaposnak bizonyulna, hogy egyikében vagy másikában a női alkalmazottak tényleg kéjelgést üznek, intézkedjék az iránt, hogy az illetők úgy mint a felügyelet alatt álló kéjnek rendszeres orvosi vizsgálat alá vettessenek.

A mennyiben pedig az ott üzött titkos kéjelgés dacára az illető szállodatulajdonosok és vendéglősök abbéli rendelkezésnek, hogy az alkalmazott női cselédek orvosilag vizsgálattassanak, eleget nem tennének, ellenők a legszigorúbban járjon el.

Mithogy továbbá az is panaszoltatik, hogy számos szállodában a használt fehérnemű, különösen a törül- közők és ágyneműek (mint lepedő stb.) használat után nem mosatnak ki, hanem vízzel befecskendezve és le- préselve újból használatba vétetnek és minthogy a jelzett fehérneműek által igen könnyen mindennemű ragály terjesztővé válhatnak: utasítom a törvényhatóságot, hogy a szállodákat és vendégfogadókat ezen tekintet- ből is legéberrel figyelemmel kíséresse és az ily eljárás- ból származható ártalmak elhárítása céljából indokolatlan anyagi megterhelés és az olcsó elszállásolás nehezítése nélkül alkalmas orvoslási módokat gondoskodjék.

Ez alkalommal felhívom a törvényhatóságot, hogy ha a szállodák és fogadók stb. tekintetében a törvény- hatóság szabályrendeletileg eddig nem gondoskodott volna, ezen ügyet ilyenek alkotása által rendezni hala- dékalan igyekezzék.

Ha pedig a törvényhatóság ily szabályrendelettel már bírna, de ebben a fentérintett irányokban intézkedés nem foglaltatik, a szabályrendeletnek megfelelő kiege- szítése iránt kellő módon baladékatlanul intézkedjék.

Az e részben eddig tett vagy ezentel teendő in- tézkedéseiről jelentést várok.

Budapesten, 1893. évi augusztus hó 22-én.

Hieronymyi s. k.

NYILTTÉR.)

A „Zombor és Vidéke“ azon alkalomból, hogy e hó 6-án benyújtott saját kérelmemre ugyszólván rögtön áthelyeztettem tanáru Poszonyba, hibáztatván a szer- kesztésem alatt közkeletűvé vált „Bácska“ szűkszavu megemlékezését, ugyan a méltányos ellenfél jó indula- tával, de azért hibásan hoz föl egyet-mást, amit helyre- igazítás nélkül nem hagyhatok.

Nevezetesen azt mondja, hogy „alólam, mint szer- kesztő alól, egy szép napon kirántották a gyékényt.“ Ez tévedés; mert én, dacára hogy felettes minisz- teriumom 1890. évi 2130. elnöki sz. a. a szerkesztős- ködést megengedte, erről az 1890. augusztus 28-án meg- jelent lapszám homlokán *önként* lemondottam. Erről az érdeklődő a helybeli főgimnáziumban a 162/1890. május 12. sz. ügyiratokból meggyőződhetik s láthatja, hogy „a szerkesztői jogart nem „oda adták másnak“, hanem átvette tőlem a jelenlegi szerkesztő.”

Tebát nem is „tétettem felre, mint kifacsart citrom“ s ez a mostani áthelyezés az én szerkesztői szereppemmel semmiféle összefüggésben nincsen; legkevésbé mond- ható „bekövetkezett fizetésnek“. Én azért, amit a köztárgy szerencsém volt szolgálni, a magam fel- fogása szerint járó fizetséget, melynél egyébre so- hase számítottam, megkaptam részint becsületes tö- rekvéseim sikerének jutalmazó öntudatában; részint abban, hogy városunk legelső köreinek elismerése elkísért az idegemészítő tizenegy évi közszerep után a magánéletbe is. Hogy ezen szolgálatokat távozásom alkalmából a „Bácska“ nem találta szükségesnek bőve- ben felemlíteni, az a szerkesztői discreció dolga, mellyel minden lap a saját belátása szerint él.

Egyben teljes szívből eredő köszönetet mondok mindazoknak, a kik tizenegy évi itteni közpályam alatt nekem bármiben is szívességet tettek s biztosították őket, hogy mindenkor hálával fogok gondolni rájuk.

Zombor, 1893. szeptember 14-én.

Dr. Molnár István.

poszonyi főgymn. tanár.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk

Szerkesztői üzenetek.

Sz. L. Zombor. Hármat besoroztunk a „Vizsontlás“ című azonban nem közölhetjük. Kissé erőltetett s a másik háromhoz viszonyítva épen nem állja meg a helyét.

B. G. „Ha meghalok...“ című nem közölhető, a másik kettő azonban besoroztuk. Köszönet.

E. K. Szarvas. Nagyon helyesen gondolja, hogy így is közöljük verseit, ha jök. Fölfedezése épen nem lep meg bennünket, legfeljebb csak arra indít, hogy buzditással szóljunk önhöz. Ez a most beküldött verse igen csinos. Tekintve azonban, hogy így is csak két hét múlva kerül legkorábban reá a sor, javítsa át az utolsó két sort. Hogy mi a hibája, azt talán nem is kell mondanunk. Az ön érdeke kívánja meg a javítást, miután mi esetleg így is közöljük. Hogy pe- dig a másik két verse mért nem látott eddig napvilágot, annak a be- küldött versény nagy halmaza az oka. Egyébiránt bármikor szíve- sen látjuk.

„B. M.“ A „Flóra“ c. tárcái ke nem közölhető. Reméljük azonban, hogy még jobbat is fogunk öntől kapni.

Naptár. Szeptember.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
15 Pént.	Nikoméd	Nikoméd	3 Antim pk.
16 Szom.	Eufémia	Eufémia	4 Babilasz érs.
17 Vés.	A 17 Lamb.	A 16 Lamb.	5 C 16 Zakar.
18 Hétfő	Kup. Józs.	Titus	6 Mihály csod.
19 Kedd	Január vt.	Január	7 Szocont vt.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Egy

nagy magtár

azonnal kiadó.

Bővebb értesítés nyerhető e lapok kiadóhi- vatalában.

THEODOROVITS SZÁVA TEMETÉST RENDEZŐ VÁLLALATA ZOMBORBAN. „ENTREPRISE DES POMPES FUNEBRES.“

Van szerencsém a t. közönség becses tudomására hozni, hogy az árjegyzékemben foglalt egyes osztályok árait, melyek a kevésbé vagyonosok részére szabvány, annyira le- szállítottam, mindennemű **önhaszon kizárásával** és részben a **beszerzési árakon alul**, miszerint mindenki, még a legszegényebb is, képes lesz jelentéktelen összegért szép és méltó temetést általam rendeztetni.

A fényes temetkezésekre vonatkozólag ezen vállalat rendelkezik külön nyomtatott árjegyzékkel, a melyekből úgy a fényes temetkezések alkalmával kiszolgáltattani szokott anyag, valamint az egyes osztályoknak megfelelő legolcsóbb árak is kitűnnek. Ezen ár- jegyzékek minden időben, éjjel és nappal, úgy a bolthelyiségben (főutca), mint a bajai-uti 10. sz. a. házában kaphatók.

amint vágat a vasparipa. Szucsány, Turán tót városok még Turóban vannak a Vág mellett. Kralován meg épen Arvamegyében, hol az Arva vize a Vágba ömlik. Mindhárom vasuti állomás. De már Lubochna Liptóme- gyében van a Tátra hegye alatt. Itt már fenyőfák támo- gatják a fellegeket a hegyek oldalain s tetején, míg alatt a völgyben, mint egy poéta írja:

„A kanyargó fehér kis ér,
Melyet virággal kísér,
Pázsitos rét között halad,
Zöld bársonyon ezüst szalag.“

Ilyen ezüst szalag például a Revuca patakcsa is, mely Rózsahegy mellett folyik a Vágba. Ez a Rózsahegy derek szép város. A szepesi, turóci, zolyomi, árvai or- szágutak itt jönnek össze. Papirmalma, sok lisztmalma, gimnázium, sóhivatal stb. található itt.

Folyvást a Vág mellett haladunk, tehát eléggé kanyargós pályán. Itt és most — augusztusban — ki- esiny a folyó, fűde hajjai alatt tisztán látszanak a kavi- esők és a fővénny. Néha elveszítjük pár pillanatra, mikor a nagyobb kanyarodást tesz, vagy mi robotunk be egy alagutba. Liszkófalva, Tepla, Olasz, Tarnóc állomásokat elhagyva, a megye székelyén, Liptó-Szentmiklóson vagyunk. Ez Baltik püspöknek a székhelye, aki — bár- mint vélekedjenek is róla — nem rokonszenvez a ma- nifestációval s szíve titkos mélyén a magyarországi lute- ránusság átkos bálványának, a pánszláv törekvéseknek épít oltárt. Maga a város egészen rónaságon fekszik a Vág balpartján.

Liptó-Ujvár vagy más néven Hradek, feje egy kamarás uradalomnak. 54,000 holdra terjedő rengeteg erdőség van itt s minden harmadik ember ugyszólván erdész-gyakornok. A fák a hegyekről, patakok s azokon készített rekeszek segítségével szállítottak le a völgybe s onnan tovább mennek a Vágon. Gyönyörűsége szép erdők ezek, a hol szelid szemű özikék legelésznek piros szemű szamócák között, azonfelül vaddisznók és medvék tartják ősi jussokat a rengeteghez. Ottan-ottan térs, nagy tisztások láthatók a hegyeségek lábánál, vagy a nyíltabb fensíkon. Az ilyen tisztások legelő, apró kalyibák vannak rajtuk elszórvva, ahol tanyáznak a

„bacsák“ kik készítik azt a finom „liptói turót“, melyből a mi kereskedőnk itt 80 krajcárért kegyeskedik adni egy kilót. Csakis olyan legelő mellett teremhet olyan sajt.

Ehol ni! Itt vagyunk a királyi lehotai állomáson, a hol én kiszállok. A pályaház ugyanam szegényes, nem is emelkedik feltűnő modernebb bakterház szín- vonalán — de szép helyen van. Közvetlen a vasut mellet- siet a Vág vize mormolva. Bal partján fekszik a falu, jobbról, közvetlen a folyam parton akkora magas kőszálak emelkednek, mint a mi tornyunk kétszer véve.

Az állomással szemben, de túl a vizen fekszik egy szépséges nyaraló, a Stróbl Alajos szobrászé. A mit csak egy ilyen művész fantáziája képes kifundálni, az mind létesítve van itt, azt hiszem, hogy még a porszemek is nyolcszegletűre vannak faragva. Itt szokott üdülni az ezer gondú s száz féle terveket komponáló művész. Nekem is volt vele egy bemutatási piciny ideig való találkozásom. Persze az ő ősei nem igen mennek föl azon arisztokratákig, kik az országutra kiállva szereztek a vagyont, hanem bizonyára magas, diadóságban fölibe hágott már eddig is ez az idegen nevű, de magyar szobrász, egész sereg léha mágnásnak.

Bemegyek a kollegámbhoz, a ki ép a falu szélén lakik egy faházban. Noha beltről senki sem mondaná, hogy annak a fala fából készült. A közönséges emberek lakása mind úgy van erre felé megépítve, a pap pedig tudnivaló, hogy közönséges ember. Szerencsére beszél magyarul, sőt érez is a szívével, a „Felvidéki m. köz- mívelődési egyesület“ törekvéseit — a magyarosítást — tőle telhetőleg előmozdítja. Eppen azért nem is fog az onnan jobb „fáré“ba jutni, mert ezt a virtustát ismeri a püspöke, Baltik. Temetésre készült, halottja van, ami hónapokon keresztül sem történik meg. Arkusokra ter- jedő tót predikációt ró össze, mert „ott lesz az intelli- gencia is.“ — Kérdésemre, hogy menyire mehet a stolaris jövedelme évenként, azt feleli, hogy „ugy 40—50 forintra.“ — Eppen ennyi, de gyakran több egy bácskai káplánnak egy hónapi stóljája.

Ellenben van a kollegának öt fia. A legnagyobbik népiszkolába jár, a legkisebb öibe sir, azontul ott van a felesége nővére is. Tehát kilencen esznek a háznál és

3381. szám.

aug. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Ó Becse nagyközségben ujonan rendszere- sített segédkézbesítői állásra a pályázat ezennel kihirdettetik.

Évi fizetése 300 frt havi előleges részle- tekben.

Kellőleg felszerelt kérvények 1893. évi szeptember hó 25-ig tek. Gombos Béla járási főszolgabíró urhoz címezve Ó-Becsén beadandók. Ó-Becsén, 1893. évi szeptember 12-én.

Fetter János, Tatits György,
közs. jegyző. 2—1 v. bír.

5829. sz.

1893.

Pályázati hirdetmény.

Feketehegy községben lemondás folytán turesedbe jött község orvosi állás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 500 frt, trachomás gyó- gyításáért külön díjazás, látogatási díj a megválasztandó orvos és a község között egyezségeleg fog megállá- pítottatni.

Felhívattak a pályázni szándékozók, hogy folya- modványait az 1876. évi XIV. t. c. 143. §. értelmében felszerelve, f. évi szeptember hó 30-ig annyal inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Választási határnap utólag fog kitűzteni. Topolya, 1893. évi szeptember hó 8-án.

Császár,
főszolgabíró.

3—1

en is
pitás,
Ta-
nden
ztitja

en is
tség-
kor-
erős
szak
etés

kis-
yont,
n, a
gyo-
knak

nival,
odon,
el ez
mint
nem
ekkel

kö-
zők
zinte
előtt
bbet,
n áll

ődnie
gy a
kért.
jesen
iként
után,
lentül

elem-
atlan
—
geteg

hogy
zakát
atlan-
tartó
az új

ás, a
szá-
előre

data,
paros
munk

hogy
gy a
a kor
köz-
esz-
munk
nyek-
mert
ü.

sők

vidé-
nazott
üz és
ajakör

ly ily
a tör-
létező

s dol-
Liptó
uplom
ez az
zabot,
ik év
lettük,
al, de
s a mi

intgat
Máté
verc-
AS-ban
alabol,
ugrott
lassék

— ahol
omor-
jén —
asszal,
Petro,
terjed
ozik le
va, siet
a egész
kerül.

apestre
esetek
y még
ette el
otokra

egzetű
árpa.
amikor
t el is
blakain

4118. szám.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Ó-Becse községében előléptetés folytán üresedésbe jött 1 gyalogrendőri állásra a pályázat ezennel kihirdetettik.

Évi fizetése 300 frt havi utólagos részletekben.

Kellőleg felszerelt kérvények f. évi szeptember hó 26-ig alulírott eljárási napon benyújtandók.

Ó-Becsen, 1893. évi szeptember hó 13-án.
Fetter János, **Tatits György,**
közs. jegyző. 2-1 v. bír.

Árok tisztítás.

Az Ó-Soóvé-Kulpin-Deszp.-Szt-Iváni lecsapoló-társulat ezennel közhirre teszi, miszerint **f. év szeptember hó 17-én** délelőtt 10 órakor az ó-soóvéi községhezánál 10844 köbméter árok tisztítási munka a legolcsóbb vállalkozónak fog kiadni.

7212. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

Kis-Kér községben megírt év 340 frt készpénzfizetéssel javadalmazott rendőrvezetői állásra pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni kívánókat, hogy szabályrendelet szerint felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, **f. évi szeptember hó 25-ik napjáig** benyújtsák.

Kula, 1893. évi szeptember hó 9-én.

Molnár Károly,
főszolgabíró.

2-1

5775. sz.
1893.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által alkotott 1692/1892. számú szabályrendelettel rendszerezett (Ó-Morovica községbeni székkel) XXV. körállatorvosi állás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

A XXV. körbe Ó-Morovica (felső Roglatica pusztá) és Pacsér községek tartoznak.

Ezen állás javadalmazása 600 frt, mely összegből Ó-Morovica község 400 frtot, Pacsér község 200 frtot fizet havi előleges részletekben.

Az állatok gyógykezelésének díjazása 1888. évi VII. t. c. 130. §. alapján egyezségi fog biztosítani.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy pályázati kérvényüket 1888. évi VII. t. c. 296., 297., 298. §-ában mondottakhoz képest állatorvosi gyakorlatra jogosító oklevél, erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve hozzám **október hó 30-ig** annyival inkább nyújtsák be, mivel később érkeznek figyelembe vétetni nem fognak.

A választási hatánap utólag fog kitűzteni.
Topolyán, 1893. szeptember hó 6-án.

Császár,
főszolgabíró.

3-2

5856. sz.
1893.

PÁLYÁZATI HIRDETÉMÉNY.

Sándor községében lemondás folytán üresedésbe jött községi irnoki állás betöltése céljából pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 300 frt a községi pénztárból előleges havi részletekben.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy sajátkezűleg irt Bács-Bodrogh vármegye 6/1887. számú szabályrendelet 9. §-ának megfelelőleg felszerelt kérvényeiket hozzám **f. évi október hó 15-ig** annyival inkább nyújtsák be, mivel később érkeznek figyelembe vétetni nem fognak.

Választási hatánap utólag fog kitűzteni.
Topolyán, 1893. évi szeptember hó 5-én.

Főszolgabíró ur szabadságon:
Tukats Fábán,
szolgabíró.

3-2

7043. szám.
kig. 1893.

Pályázati hirdetmény.

Bácsujfalu községben évi 300 frt fizetéssel javadalmazott végrehajtói állás üresedett meg.

A pályázók felhívom, hogy kérvényeiket **október hó 10-éig** hivatalomnál nyújtsák be.
Hódsághon, 1893. évi szeptember hó 3-án.

Főszolgabíró ur hiv. távollétében:
HIPP DEZSÓ,
szolgabíró.

3-2

BITTERMANN NÁNDOR
KÖNYV- ÉS KÖNYVMDAI INTÉZETE
ZOMBORBAN
A VÁRMEGYE PALOTÁJÁBAN.

Közsegi nyomtatványokból nagy rakfár.
Papir- és írószerek a bevásárlási áron.
Könyvkötőmunkák elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.
Községeknek fél éven át hitel.

A „BÁCSKA” kiadóhivatala.

Itt megrendelhetők:
Váltók.
Gyászlapok.
Számok.
Levélfek.
Névjegyek.
Eljegyzési és esketési kártyák.
Sima- és dombornyomatu monogrammok.

Itt megrendelhetők:
Hírlapok.
Művek.
Naptárak.
Táblázatok.
Falragaszok.
Körlevelek.
Táncvigalmi meghívók.
Táncrendek.
Étlapok.

6840. szám.
kig. 1893.

Pályázati felhívás.

A bácsi körállatorvosi állásra pályázat nyitattik s a folyamodók felhívom, hogy eddigi alkalmazásukat igazoló bizonylatokkal egy állatorvosi oklevéllel felszerelt kérvényeiket hozzám **október hó 25-ig** nyújtsák be.

Az állatorvosi körhöz tartozik Bács, Bács-Ujfalva, Déronya, Vajszka és Bogyán község.

Az állatorvos évi fizetése 600 frt, az állatok gyógykezelésének díjazása a választás után, az 1888. évi VII. t. c. 130. §-a szerint egyezség illetve szerződésileg lesz biztosítandó.

Hivatalos látogatás alkalmával a községek díjtalanul szállítják az állatorvost a községekbe.

Az állatorvos székelye Bács község. Amennyiben az állatorvos működésével meglesznek elégedve, a bácsi uradalom jelenlegi bérlei az ő állatállományuk kezeléséért, addig míg ők a bérlek, évi 300 frt díjazást, úgy a vajszkai uradalom is évi 200 frt díjazást biztosít és pedig az utóbbi oly hozzáadással, hogy az állatállomány növekedtével a díjazást is megfelelően emelni fogja.
Kelt Hódsághon, 1893. évi szeptember hó 10-én.

VISSY JÓZSEF,
főszolgabíró.

3-1

Heindlhofer Róbert Zomborban.

Keil Alejos-féle

Padlózat-fénymáz
(Glasur)

Bécsből

legkiválóbb mázolószert pulva padló számára. 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr, 1 kis palack ára 68 kr.

Viaszk-kenőcs
12-7

legjobb és leggyorsabb becsiszoló-szer kemény padló számára, 1 kősejt-ára 68 kr.

Mindenkor kapható:

Heindlhofer Róbertnél Zomborban.

5626. sz.
1893.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által alkotott 1692/1892. számú szabályrendelettel rendszerezett (Szegegy községbeni székkel) körállatorvosi állás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

A XXIII. körbe Kis-Hegyes, Feketehegy és Szegegy községek tartoznak.

Ezen állás javadalmazása 600 frt, mely összegből Hegyes 200 frt, Feketehegy 200 frt és Szegegy község 200 frtot fizet előleges részletekben.

Az állatok gyógykezelésének díjazása az 1888. évi VII. t. c. 130. §. alapján egyezségi fog biztosítani.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy pályázati kérvényüket az 1888. VII. t. c. 296., 297. és 298. §-ában mondottakhoz képest állatorvosi gyakorlatra jogosító oklevéllel, erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve, hozzám **október hó 30-ig** annyival inkább nyújtsák be, mivel a később érkeznek figyelembe vétetni nem fognak.

A választási hatánap utólag fog kitűzteni.
Topolyán, 1893. évi szeptember 7-én.

Császár,
főszolgabíró.

3-2

Zombor, Bittermann Nándor könyv- és könyvmdájából.

5763. sz.
1893.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsága által alkotott 1692/1892. számú szabályrendelettel rendszerezett (Csantavér községbeni székkel) XXIV. körállatorvosi állás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

A XXIV. körbe Csantavér és Sándor községek tartoznak.

Ezen állás javadalmazása 600 frt, mely összegből Csantavér 450 frt, Sándor község 150 frtot fizet havi előleges részletekben.

Az állatok gyógykezelésének díjazása az 1888. évi VII. t. c. 130. §-a alapján egyezségi fog biztosítani.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy pályázati kérvényüket az 1888. évi VII. t. c. 296., 297., 298. §-ában mondottakhoz képest állatorvosi gyakorlatra jogosító oklevéllel, erkölcsi bizonyítvánnyal felszerelve, hozzám **f. évi október hó 30-ig** annyival inkább nyújtsák be, mivel később érkeznek figyelembe vétetni nem fognak.

A választási hatánap utólag fog kitűzteni.
Topolyán, 1893. évi szeptember hó 6-án.

CSÁSZÁR,
főszolgabíró.

3-2

7133. szám.
kig. 1893.

Pályázat.

Ó-Futtak községében megírt és 300 frttal javadalmazott községi rendőri állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni kívánókat, miszerint a szabályrendeletileg megállapított feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **október hó 28-ig** hozzám nyújtsák be. A megválasztottak az előírt ruházatot sajátjukból tartoznak beszerezni.

Kelt Ujvidék, 1893. évi szeptember hó 10-én.

Főszolgabíró hiv. távol:
MEZEY IMRE,
szolgabíró.

10017. sz.
tkvi 1893.

Árverési hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Sztrilich Mihály zombori lakos végrehajthatóan Trenka Pál (Márton fia) végrehajtást szenvedő elleni 400 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és zombori kir. járásbírósg területén lévő és Sztanisicson fekvő, a sztanisicsi 1870. sz. tjkvben Trenka Pál (Márton fia) tulajdonánál bejegyzett A. 7217/a hr. sz. 300 □ öl szőlőre 104 frtban; továbbá a sztanisicsi 1534. sz. tjkvben Trenka Pál és Drobiná Gáspár tulajdonánál bejegyzett A. I. 440. hr. 378. ö. i. sz. egész házra és 550 □ öl beltelekre a végrehajtási törvény 156. §-nak alkalmazásával, még pedig a C. 6-7. sorsz. alatt Drobiná Mátyás és neje Rác Rozália javára bekebelezett életösszignali lakás szolgálmi jog fenntartása mellett 218 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1893. évi szeptember hó 30-ik napján délelőtti 10 órakor** Sztanisics községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvények 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri reudelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1893. évi június hó 25-én.
A zombori kir. trvszék mint tkvi hatóság.

Radány Péter,
kir. trvszéki bír.

XVI. évfoly

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50

A lap szellemi és illető küldeménye szerkesztőnek, anyag a laptulajdonosnak tartandók.

Egyes szám ára 10 kt.

A polgármester

Az ellenzéknek, — meg van a maga külön gármesteri székre, Hen személyében.

Mindenesetre iparkod tenni Schlagetter Gyulá fölényét a polgármesteri tisztelte mindenki egyén ily elbánásban részesít a polgármesteri székre talán a mi feladatunk és nyebb, — ha az ellenzék berg Sándor jelöltségét, tevtőt tüntetné fel.

Mithogy azonban a jelöltje megválasztásában előre meg van győződve hogy határozottan kinyíla azért történt a jelölés, vagy szándékuk lenne a juttatni, — hanem az egy mondjuk taktikai okokért tettekől kifolyólag, hane ez ügygel ismeltelen, ce lalkozni, hogy az „egyéb” tegyük észrevételeinket.

Az ellenzék és sajtó őszinte, midőn egy héttel jától eltérőleg elismerte mesteri állás ügyében lő és nyílt eljárását — mely köszönetet, nem pedig gá pedig a legutóbbi fordula szegődött az a tisztán lat szegődvény, mely a közgyű tünknek hasznára bizonyva Itéljen a közönség, h akár a másik.

A főispán senkit a v senkire még erkölcsileg getter jelöltsége érdekében mert erre szükség sem gulat kifolyásának tekint nagy többségének vélemény polgármester-jelöltségét.

A „BÁCSKA”

A század vége kös
Süt még a nap, d
Hová tánt, mel
Lopóca jó az alk
Mely rejti a villám
Mű bölcsőnek h s
Ágyuk ringatták b
Mely nyert zászlók
Őc volt dél, ny
Rabláncokat tört s
Harsogva csak tor
Főlebb az égnél
Saharán, izzó temp
Hindouk közt, hal
Eszmét szűrt nap
Hová kereszt mé
Tuóds zászlót lobog
Hős vérvél szűt
Szült egy Lamartine
Egy lord Byron, gy
És a hatalmas S
Egy Titánban két sz
Ki márványt s rász
Dávidnak írca na